

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องรูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ

1.1 ด้านการส่งเสริมการสร้างอาชีพ

1) กรมการจัดหางาน สังกัดกระทรวงแรงงาน หน่วยงานให้คำปรึกษาและให้บริการแนะแนวอาชีพตามความถนัด ให้บริการจัดหางาน 2) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สังกัดกระทรวงแรงงาน หน่วยงานฝึกมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และฝึกอาชีพที่เหมาะสม เปิดฝึกอบรมทักษะ อาชีพต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุที่สนใจ 3) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยศูนย์ให้บริการดังนี้ (1)จัดอบรมหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้นสำหรับผู้สูงอายุ(2)การอบรมเพื่อฝึกทักษะอาชีพ เช่น จักสาน ทอผ้า ทำของชำร่วยทำลูกประคบสมุนไพร ปลูกผักปลอดสารพิษ รวมถึงการพัฒนาอาชีพด้วยเทคโนโลยี (3) บริการแนะแนวอาชีพ 4) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต จัดเตรียมความพร้อมตามภารกิจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ดังนี้ (1)การเตรียมความพร้อมประชากรเข้าสู่สังคมวัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ(2)พัฒนาระบบและมาตรฐานการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง(3) ส่งเสริมและขยายโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุ(4)ขยายอายุเกษียณ(5)การปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสะดวก ปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุโดยบูรณาการร่วมกับการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับคนพิการ (6)จัดทำมาตรฐานศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ(Health & Welfare) เพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุ 5) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ ดำเนินงาน (1)จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (2)กำหนดแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้า OTOP ส่งเสริมกลุ่ม OTOP กลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งและผลประโยชน์ให้สมาชิกรวมถึงผู้สูงอายุ (3)การส่งเสริมศักยภาพการใช้ภูมิปัญญาผู้สูงอายุ(4)การส่งเสริมสนับสนุนผู้สูงอายุเป็นวิทยากร 6) กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีกระบวนการดังนี้ (1)เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ องค์กร และเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ (2)ส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (3)พัฒนารูปแบบและแนวทางการดำเนินงานขององค์กรและเครือข่ายผู้ปฏิบัติงาน ด้านผู้สูงอายุให้มีมาตรฐาน และส่งเสริมการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด(4)ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุ 7) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการ มีการเตรียมความพร้อมของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นศูนย์บริการข้อมูลและให้คำปรึกษาด้าน

การค้าและการลงทุน 8) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการ
การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งรับผิดชอบงานเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ สํารวจความต้องการ ความสนใจ อาชีพ
จัดหาบุคลากรมาสอนอาชีพ 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จัดโครงการศึกษารูปแบบการขายสินค้า
ทางอินเทอร์เน็ต E-Commerce สำหรับผู้สูงอายุในกลุ่ม OTOP เพื่อการพัฒนาอาชีพโครงการศึกษา
รูปแบบการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านการประกอบอาชีพ ในท้องถิ่นสำหรับผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนา
อาชีพโครงการฝึกอบรมฝีมือแก่กลุ่มผู้สูงอายุและชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ 10) องค์การพัฒนา
เอกชน และหน่วยงานอื่นๆ มีการการตั้งมูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ หรือ FOPDEV Thailand รวมถึง
ความร่วมมือของ Help Age และ FOPDEV ในประเทศไทย ในด้านส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ
บริษัทประชารัฐรักสามัคคี สมุทรปราการช่วยวิเคราะห์กลยุทธ์การตลาด 11) มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
ให้การอบรมวิชาการ ในการประกอบอาชีพ เช่น อบรมการทำเจลลาติน ฯ และยังมีส่วนหน่วยงานอื่น ๆ
เช่น วิสาหกิจชุมชนสินค้า OTOP ชมรมผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ

1.2 ด้านการให้ความรู้ในการทำธุรกิจ

ด้านการผลิต (Production) มีหน่วยงานที่ให้ความรู้ในด้านการผลิต เช่น 1) กรม
พัฒนาฝีมือแรงงาน หน่วยงานฝึกมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และฝึกอาชีพที่เหมาะสม เช่น
อบรมการทำอาหาร การทำขนมไทยและขนมอบ งานฝีมือ เสริมสวย หัตถกรรม ทำสวน เย็บเสื้อผ้า
วาดรูป 2) กรมพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ หน่วยงานได้มีการอบรมอาชีพต่างๆ จัดอบรมให้
ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การผลิตให้ได้คุณภาพ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน 3)
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอบรมเพื่อฝึกทักษะอาชีพ เช่น จัก
สาน ทอผ้า ทำของชำร่วยทำลูกประคบสมุนไพร 4) กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ส่วนท้องถิ่น
หน่วยงานมีการสำรวจความต้องการ ความสนใจ 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จัดโครงการฝึกอบรม
ฝีมือแก่กลุ่มผู้สูงอายุและชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการ เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การทำน้ำ
สมุนไพรเพื่อสร้างอาชีพ การทำตุ๊กตาจากผ้า เป็นต้น 6) มหาวิทยาลัยหัวเฉียว ให้การอบรมวิชาการ
ในการประกอบอาชีพ เช่น อบรมการทำเจลลาติน ฯ

ด้านการจัดจำหน่าย (Place) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน เช่น 1) สำนักงาน
พาณิชย์จังหวัดสมุทรปราการ จัดตลาดและศูนย์แสดงสินค้า ส่งเสริมและพัฒนาตลาดสินค้าหนึ่ง
ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) การจัดตลาดเพื่อจำหน่าย 2) กรมส่งเสริมการค้าระหว่าง
ประเทศ ส่วนท้องถิ่น หน่วยงานมีการจัดตลาดนัดภายในชุมชน และมีคณะกรรมการในการดูแล มีการส่งเสริมด้าน
การตลาด หรืออาจจะติดต่อให้พ่อค้าคนกลางมารับไปขายต่อให้ หรือจัดจำหน่ายเอง ฝากขายตาม
ร้าน 3) กรมพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ ส่งเสริมให้ลงทะเบียน OTOP เพื่อการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่องและส่งเสริมด้านการตลาด โดยในสถานการณ์ปัจจุบัน เน้นการขายออนไลน์ ซึ่งได้เห็น
บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมการตลาด 4) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จัดงานมหกรรม
จำหน่ายสินค้า OTOP ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ เดือนละ 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังได้
จัดอบรมในเรื่องของการทำตลาดออนไลน์ให้กับชุมชนและผู้สนใจอีกด้วย 5) สถานประกอบการ
ของเอกชน เช่น ห้างสรรพสินค้า จัดสถานที่จำหน่ายให้กับกลุ่มสตรี และ OTOP วิสาหกิจชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ หน้าที่ของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น 1) พัฒนาชุมชน

จังหวัดสมุทรปราการ จัดหาบุคคลและหน่วยงานมาอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่นเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาสอนในการอบรมทำการตลาดออนไลน์ การบริหารจัดการ ส่งเสริมการบริหารจัดการ ให้เข้มแข็ง การหาช่องทางการจัดจำหน่าย ทำการสำรวจความต้องการว่ากลุ่มผู้สูงอายุหรือวิสาหกิจชุมชนไหนที่ต้องการอบรมในเรื่องอะไร ทางหน่วยงานก็จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ มาทำการฝึกอบรม สนับสนุนการบริหารจัดการโดยการจัดตั้งกรรมการกลุ่ม เลือกโดยสมาชิก ดำเนินการบริหารกลุ่ม และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ให้ความร่วมมือโดยที่สามารถจัดหาบุคลากรที่เหมาะสมมาเป็นวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ตรงประสานกับหน่วยงานเครือข่ายในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จัดหาบุคลากรที่มีความรู้มาอบรมในเรื่องของการบริหารจัดการ เช่น การจัดวางบุคลากร การวางแผนการผลิต การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การจัดทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีการขาย การตลาดออนไลน์ การวางแผนทางการเงินและเขียนแผนธุรกิจ ด้านอื่นๆ 3) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าชุมชนได้เชิญปราชญ์ชาวบ้าน เป็นวิทยากรในการอบรม สร้างอาชีพ ให้กับชุมชนด้วยตนเอง เช่น การทำเครื่องประดับด้วยเชือกเทียน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ

จากการสอบถามและสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ และความต้องการทำงานของผู้สูงอายุ ในจังหวัด ในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอปัญหาและอุปสรรคของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน ทำให้เกิดการเกือหนุน การช่วยเหลือ และความต่อเนื่องในการทำงาน ที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการสร้างอาชีพ.

1) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ด้านทัศนคติ มีทัศนคติต่อการทำงานของผู้สูงอายุว่าเป็นสิ่งไม่เหมาะสม 2. ความไม่พร้อมด้านสุขภาพ นอกจากความเสื่อมถอยของร่างกายตามวัยแล้ว ผู้สูงอายุจำนวนมากไม่น้อยที่ประสบปัญหาด้านสุขภาพ 3. สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน 2) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการทำงานควรกระตุ้นให้สังคมและผู้สูงอายุได้รับรู้ถึงความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้สูงอายุในด้านการทำงานส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น 3) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ด้านเวลาในการอบรม ส่วนใหญ่จัดวันธรรมดาทำให้ผู้สนใจไม่ได้เข้ารับการอบรมและคนเข้าอบรมน้อย, ด้านการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก 4) กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุจังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาเช่น 1. ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนงบประมาณมีน้อย ขาดอุปกรณ์ส่งเสริมการสร้างอาชีพ และสถานที่จัดแสดงสินค้าเมื่อผลิตสินค้าเสร็จแล้วรวมถึงขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการตลาด 2. ไม่มีการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง

2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการผลิต

1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ปัญหาการทำงานของผู้สูงอายุในการผลิต เช่น สุขภาพ สายตา การรับรู้ ความจำ ความละเอียดของผลิตภัณฑ์ อาชีพบางอย่าง ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุควรทำเป็นงานอดิเรกมากกว่าเพื่อที่ผู้สูงอายุจะได้ออกมาเจอเพื่อน พุดคุย จะได้ไม่เหงา 2) พัฒนาชุมชน

จังหวัดสมุทรปราการ พบปัญหาว่า ในการผลิตสินค้า บางแห่งสถานที่การผลิต ยังไม่ได้มาตรฐาน บุคลากรมีแต่ผู้สูงอายุ 3) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พบว่า วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิต ยังหายากเพราะบางอย่างมีเฉพาะในฤดูกาล บางอย่างต้องหาจากแหล่งอื่น หรือหน่วยงานอื่นๆซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง 4) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัญหาที่เกิดจาก ต้นทุนของวัตถุดิบเพื่อการผลิต เนื่องด้วยวิสาหกิจจำนวนมากไม่ยอมไม่ได้ผลิตสินค้าที่ใช้วัตถุดิบที่ไม่ได้มาจากทรัพยากรในท้องถิ่น จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายด้านต้นทุน 5) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปัญหาในการ จัดหาวัตถุดิบในการอบรมให้ความรู้ในด้านการผลิต เช่น วัตถุดิบหลายอย่างไม่สามารถเบิกตามระบบ ได้ เพราะต้องเป็นไปตามนโยบายการเบิกจ่ายของงานการคลัง

2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดจำหน่าย

1) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พบปัญหา (1) ปัญหาการขาดแหล่งจำหน่ายสินค้า ปัญหาการขาดเครือข่ายในการจำหน่ายสินค้า คือการขาดผู้นำกลุ่มที่รวมสินค้าไปจัดจำหน่ายให้กับ ผู้บริโภคโดยตรง(2)การทำตลาดต่างประเทศก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งเพราะการขาดความรู้ทางด้าน ภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร 2) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าOTOP บางที่ ไม่สามารถผลิตตามยอดที่ลูกค้าต้องการได้ทัน,OTOP ยังมีช่องทางจำหน่ายแบบเดิมๆ เน้นให้ หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือ 3) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบปัญหาว่า สินค้าต้องมี หลากหลายสินค้าจึงจะน่าสนใจในการซื้อ และผู้สูงอายุยังคิดว่าไม่มีที่ขายของที่ดีๆ ยังขาดความรู้ การ พัฒนา แหล่งที่ขายสินค้าหาตลาดยังไม่ค่อยเป็น และที่สำคัญ สมาชิกยังใช้เทคโนโลยีใหม่ๆไม่สะดวก หนักกับยุคปัจจุบันที่นิยมการตลาดออนไลน์ปัญหาในการจัดจำหน่ายยังอยู่ในชุมชน

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ

1) กรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบปัญหาว่า หลากๆชุมชนยังขาดความรู้ ด้านการบริหารจัดการ ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ คนเก่งๆ หายาก หลายชุมชนยังติดปัญหา ด้านการประสานงาน การสื่อสาร ซึ่งการทำงานร่วมกันต้องมีการประสานงานที่ดี และทุกหน่วยงาน ต้องประสานให้ความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ พบ ปัญหาว่า บางชุมชน ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ระบบเงินทุนในการดำเนินงานด้าน การจัดการน้อยขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ จึงควรให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะ กระบวนการ 5 ก.(กรรมกร กติกา กิจกรรรม กองทุน กลุ่มสมาชิก) และยังขาดการบูรณาการ หน่วยงานร่วมกัน เพราะปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างคนต่างทำ ควรวางเครือข่าย จัดตั้ง กรรมการที่ชัดเจน

3. รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานกระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายองค์ประกอบของเครือข่าย และร่างรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ผลจากการศึกษาเอกสารหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบของ เครือข่ายและกระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำ ธุรกิจของผู้สูงอายุ 2 ด้าน ด้านที่ 1 องค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.กิจกรรมเสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย 2.เทคนิค วิธีการพัฒนาสมาชิก

3.กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 4.คุณลักษณะที่ดีของ ผู้นำและสมาชิก เครือข่าย 5.การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล และด้านที่ 2 กระบวนการ/ขั้นตอนการ สร้างเครือข่าย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1.ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2.ขั้น ประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย 3.ขั้นสร้างพันธะสัญญาร่วมกัน 4.ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5.ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6.ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

การประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำ ธุรกิจของผู้สูงอายุในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความ ร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ หลังจากการ ทดลองใช้โดยผู้วิจัยได้ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมความเป็นไปได้และความมี ประโยชน์ของรูปแบบและ ได้สัมภาษณ์กลุ่มผู้เข้าร่วมทดลองเพื่อทราบจุดเด่นและจุดที่ต้องการ ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจ ของผู้สูงอายุ โดยเก็บข้อมูล จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 คน

จากการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทำให้ได้ “(ร่าง) รูปแบบการ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัด สมุทรปราการ” ผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่มวิพากษ์ (Focus group discussion) เพื่อหา ความ คิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับความเหมาะสม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติของ รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจ ของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 7 คน ซึ่งเป็น ผู้แทนของหน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่าย ความ ร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรปราการ มี 3 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย 1) ขอบข่ายการพัฒนา ศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ขอบข่ายภารกิจที่หน่วยที่ เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการผลิต ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการ บริหารจัดการ 2) องค์ประกอบของเครือข่าย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ (1) คุณลักษณะที่ดีของ ผู้นำและสมาชิกเครือข่าย (2) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) (3)การ ปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล (4) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิก (5) กิจกรรมสำคัญที่ เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 3) กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (1) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์(2) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง เครือข่ายประกอบด้วย (3) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง(4) ขั้นประสานหน่วยงานองค์กร เครือข่าย (5) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย (6) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการทำ ธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือพัฒนาศักยภาพ ด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ แนวคิดการส่งเสริมอาชีพสำหรับผู้สูงอายุบทบาทของผู้สูงอายุใน อนาคตอันใกล้นี้ ผู้สูงอายุจะมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มุ่งเน้นให้ชุมชน

เข้มแข็งด้วยการเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในด้านสภาพร่างกาย ความรู้ ความสามารถและภูมิปัญญาถ้าได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่เหมาะสมแล้วย่อมทำให้กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนนั้นมีความเข้มแข็งและยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐในการดูแลกลุ่มผู้สูงอายุอีกด้วย ดังนั้นการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุจึงเป็นความสำคัญในระดับต้น ๆ ที่ภาครัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งมีหน่วยงาน นักคิดนักวิชาการ ได้นำเสนอวิธีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุในชุมชน และแนวคิดการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดประเด็นสำคัญในการส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุไว้ว่า การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1. การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง อาทิ การเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการสั่งสมทุนทางปัญญา และเชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัย 2. พัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ 1. ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุ โดยกำหนดลักษณะประเภทงานและอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ทักษะทั้งด้านวิชาการและการใช้สื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง 2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นคลังสมองของชาติทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน ชาวบ้าน ผู้มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ 3. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองโดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและความจำเป็น ทางกายภาพให้เหมาะสมกับวัย และการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคมอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมให้เป็นต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น

นอกจากนี้การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ มีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2556) หลักการที่สำคัญ 1. เป็นการจัดสวัสดิการในรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุครบวงจรในทุกมิติ 2. ชุมชนเป็นฐานและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ แขนงนำ อาสาสมัคร ชุมชน องค์กรเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโดยมีองค์กรปกครองท้องถิ่นให้การหนุนเสริม 3. ผู้สูงอายุมีสถานที่รวมกลุ่มทำกิจกรรมครอบคลุมทุกมิติโดยเฉพาะมิติเศรษฐกิจเน้นการสร้างรายได้และการมีงานทำที่เหมาะสมกับสำหรับผู้สูงอายุ 4. ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุโดยเฉพาะการส่งเสริมด้านอาชีพ การผลิต การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืนกลุ่มเป้าหมาย 1. กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชน และสมาชิกครอบครัวของผู้สูงอายุและผู้ดูแล 2. กลุ่มเป้าหมายรอง ได้แก่ สมาชิกทุกวัยในชุมชนและสมาชิกกลุ่มองค์กรต่าง ๆ กิจกรรมในการส่งเสริมอาชีพ 1. ฝึกอบรมอาชีพตามความถนัดและความสนใจรวมถึงศักยภาพของผู้สูงอายุหรือพัฒนาต่อยอดอาชีพที่ผู้สูงอายุได้ทำอยู่ เช่น การจักสาน การปั้น การประดิษฐ์ และงานฝีมือต่าง ๆ เป็นต้น 2. กิจกรรมกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ 3. กิจกรรมแสดงผลงานและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุให้กับผู้สนใจ 4. กิจกรรมการตลาดเพื่อค้นหาช่องทาง

จำหน่ายผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผลิตภัณฑ์ชุมชน 5. กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุได้แก่ภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อให้เกิดการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญต่อกิจกรรม 1. ผู้สูงอายุ เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการร่วมกิจกรรมโดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อกระทำให้เกิดงานต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ 2. องค์กร/ชมรมผู้สูงอายุ เป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุโดยทำกิจกรรมร่วมกันและมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการงานผู้สูงอายุในชุมชน 3. องค์กรปกครองท้องถิ่น มีภารกิจโดยตรงในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ รวมถึงเป็นผู้กำหนดนโยบายให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมของผู้สูงอายุให้ลุล่วงไปได้ดีและมีประสิทธิภาพ 4. หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุน ประกอบด้วยหน่วยงานด้านการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงแรงงานกรมการจัดหางานกรมส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุสำนักงานพาณิชย์จังหวัดมหาวิทยาลัยสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาและวิสาหกิจชุมชน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อต่อยอดความรู้เดิมของผู้สูงอายุหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตามความถนัด ความสนใจของผู้สูงอายุในชุมชนท้องถิ่น 5. กลุ่มองค์กรอื่น ๆ องค์กรอาสาสมัครชุมชนภาคเอกชนและเครือข่ายชุมชน ที่ให้บริการสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพในชุมชนตัวแบบ (model) การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เพื่อให้การดำเนินงานของผู้สูงอายุโดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และผู้นำชุมชนซึ่งอยู่ในชุมชนและใกล้ชิดกับผู้สูงอายุในชุมชน คนในชุมชนควรจะมีการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันดำเนินการ โดยมีผู้นำที่มีความเสียสละ มีคุณธรรม มีจริยธรรม ดังนั้นคนในชุมชนและผู้นำควรจะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและก็สามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ ซึ่ง สอดคล้องกับ พรศิริ กองนวล (2559) การศึกษากระบวนการเรียนรู้กลุ่มผู้สูงอายุและการนำไปใช้ประโยชน์ของประชาชนในชุมชน จังหวัดสมุทรปราการพบว่าการดำเนินงานของกลุ่มที่นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เอื้อต่อการเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้แก่ 1) มีผู้นำที่ดี ได้แก่ มีคุณธรรมจริยธรรม มีภาวะผู้นำ มีฐานะดีหรือมีความสามารถในการหางบประมาณ การผลักดันของผู้นำและคณะกรรมการที่มีความสามารถ มีความรอบรู้และมีสังคม 2) มีความร่วมมือจากสมาชิก ได้แก่ มีการร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมสรุปบทเรียน และร่วมรับผลประโยชน์ 3) มีการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การได้มาของผู้นำและคณะกรรมการ การรับสมาชิก การจัดการโครงสร้าง การวางแผนดำเนินงาน 4) มีการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ภาครัฐ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ/ภาคเอกชน 5) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และการเสริมสร้างซึ่งกันและกันความเจริญก้าวหน้าทางสาธารณสุข สภาพสังคมที่ปรับเปลี่ยน การมีอุตสาหกรรมในพื้นที่ การยอมรับและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุว่ามีความสามารถดูแลตนเองได้

2) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ในจังหวัดสมุทรปราการ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการสร้างอาชีพในการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ จังหวัดสมุทรปราการปัญหาต่างๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าไปให้ความรู้ในการส่งเสริมการสร้างอาชีพ ให้กับกลุ่ม ชุมชน ผู้สูงอายุ สถานที่ฝึกอบรมมีน้อยเกินไป เพราะส่วนมากจะมีเฉพาะ

หน่วยของภาครัฐที่ไปอบรมให้ความรู้และจัดในองค์กรของภาครัฐ อบรมให้ในวันธรรมซึ่งจะเป็นช่วงเวลาของคนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจึงไม่มีเวลามาอบรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับกระบวนการดำเนินการ เช่นการอบรมให้ความรู้ ควรปรับแนวทางโดยการลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้ การพัฒนาด้านต่างๆ โดยใช้พื้นที่เป็นที่ตั้งและ ไม่มีการส่งเสริมที่ต่อเนื่อง จึงทำให้ชะงักไปต่อไม่ได้ กรณีการดำเนินงานที่ขาดการต่อเนื่อง หน่วยงานควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และอีกปัญหาหนึ่งคือการขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุน งบประมาณมีน้อย ขาดอุปกรณ์ ส่งเสริมการสร้างอาชีพ และที่สำคัญผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการทำงาน ควรกระตุ้นให้สังคมและผู้สูงอายุได้รับรู้ถึงความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้สูงอายุในด้านการทำงาน ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างรายได้ให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันการรวมกลุ่มส่วนใหญ่ยังอยู่ในลักษณะของชมรมผู้สูงอายุ ชมรมสตรีซึ่งส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมด้านสุขภาพ หรือด้านสังคมและสวัสดิการมากกว่ากิจกรรมด้านการมีงานทำสอดคล้อง กับ กุศล สุนทรธาดา (2553) ศึกษาหารูปแบบการส่งเสริมการมีงานทำแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ชนบท พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการทำงาน รวมทั้งกระตุ้นให้สังคมได้รับรู้ถึงความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของผู้สูงอายุในด้านการทำงานหรือการทำกิจกรรมต่างๆ 1.2) ธารรงค์/ส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มOTOP เพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างรายได้ให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันการ รวมกลุ่มส่วนใหญ่ยังอยู่ในลักษณะของชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่เน้นกิจกรรมด้านสุขภาพ หรือด้านสังคมและสวัสดิการมากกว่ากิจกรรมด้านการมีงานทำ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการผลิตปัญหาที่เกิดจากต้นทุนของวัตถุดิบ เพื่อการผลิต เนื่องด้วยวิสาหกิจจำนวนมากมีต้นทุนที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตที่มาจากที่อื่น จึงทำให้มีต้นทุนในการผลิตที่สูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาของการผลิตที่ไม่ได้มาตรฐาน ผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ ที่เคยได้รับ บางครั้งไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารมีอายุการเก็บรักษาได้ไม่นาน จึงควรสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้กับผู้ผลิตและพัฒนาทักษะด้านการผลิตให้ได้มาตรฐานและทักษะทางด้านการตลาดเพื่อที่จะได้มีช่องทางการจำหน่ายได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับ ธงพล พรหมสาขา ณ นคร และ อุทิศ สังขรัตน์ (2556) ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางด้านการผลิต และการตลาด เป็น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของวิสาหกิจชุมชนหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านการให้ความรู้การพัฒนาทักษะด้านต่างๆการสนับสนุนด้านการตลาดและการกำหนด ระเบียบต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มโอกาสทางการแข่งขัน ปัญหาการทำงานของผู้สูงอายุในการผลิต อาชีพบางอย่าง ไม่เหมาะสมกับผู้สูงอายุควรทำเป็นงานอดิเรกมากกว่าเพื่อที่ผู้สูงอายุจะได้ออกมาเจอเพื่อน พูดคุย จะได้ไม่เหงาดังนั้นควรดึงศักยภาพของผู้สูงอายุที่มีความรู้ ความสามารถออกมา ถ่ายทอดผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาในหลาย ๆ ด้าน และผู้สูงอายุมีแนวคิดในการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ มาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ โดยปัจจัยเกื้อหนุนได้แก่ การมีส่วนร่วม ความสนใจ ความถนัดของผู้สูงอายุ และผลประโยชน์ที่จะได้รับ สอดคล้องกับ ภาวดี ทะไกรราช (2558) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ในพื้นที่จังหวัด

ศรีสะเกษ พบว่าการดูแลตนเองของผู้สูงอายุมีรูปแบบกิจกรรมที่เน้นในการดูแลสุขภาพทางด้านกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมถึงการสร้างคุณค่าของตัวเองและการถ่ายทอด ผู้สูงอายุมีองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาในหลาย ๆ ด้าน และผู้สูงอายุมีแนวคิดในการนำองค์ความรู้และภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ มา ถ่ายทอดเพื่อให้เด็ก เยาวชน บุคคลทั่วไปได้เรียนรู้

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดจำหน่ายเป็นอีกปัญหาที่พบ เนื่องจาก ผู้ผลิตจำนวนมากไม่น้อย มีช่องทางการจัดจำหน่ายน้อย ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยงานแสดงสินค้าของหน่วยงาน ภาครัฐกับการขายหน้าร้านของตนเองเป็นหลัก ปัญหาการขาดแหล่งจำหน่ายสินค้า คือ ไม่มีสถานที่ หรือพื้นที่ในการจัดจำหน่ายสินค้า ปัญหาการขาดเครือข่ายในการจำหน่ายสินค้า ด้านช่องทางการจัด จำหน่าย ควรคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงสินค้าของผู้บริโภคให้มากขึ้น และด้านการส่งเสริม การตลาด ควรมีการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคที่ถูกต้อง ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับรู้ถึงคุณสมบัติของสินค้า อย่างถูกต้อง ตรงความจริง ซึ่งสอดคล้องกับ ประสิทธิภาพ รัตน์พันธ์ (2561) แนวทางการพัฒนาช่อง ทางการจัดจำหน่ายโดยการดำเนินการลักษณะโครงการที่ช่วยพี่น้อง เป็นการดำเนินการในลักษณะที่ ผู้ประกอบการที่มีช่องทางการตลาดที่มีศักยภาพให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ควร พัฒนาด้านการวางสินค้าบนชั้นวางให้มีความโดดเด่นควรมีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งจำหน่าย ผลิตภัณฑ์หลากหลาย เพื่อสามารถดึงดูดความสนใจของลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ส่วนการ สร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอาหารต้องเน้นคุณภาพ และมาตรฐานของตัวสินค้า มีความแตกต่างมีเอกลักษณ์สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการเป็นการ ประสานใช้ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นที่มีอยู่ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้า ทำงาน การสั่งการและการควบคุม การบริหาร หมายถึงการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยความเพียร พยายามของบุคคลอื่น ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของการทำงาน บางที่ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ บางที่ไม่มีด้านการบริหารจัดการที่เป็นระบบ คนเก่งๆ หายก หลายหน่วยงานยังติดปัญหาด้านการประสานงาน การสื่อสาร ซึ่งการทำงานร่วมกันต้องมีการ ประสานงานที่ดี และทุกหน่วยงานต้องประสานให้ความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บางชุมชน ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนและ ระบบการจัดการเงินทุนในการดำเนินงานด้านการ จัดการมีน้อย ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการ จึงควรให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะ กระบวนการ 5 ก.(กรรมการ กติกา กิจกรรม กองทุน กลุ่มสมาชิก)ยังขาดการบูรณาการหน่วยงาน ร่วมกัน เพราะปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างคนต่างทำ ควรวางแผนเครือข่าย จัดตั้งกรรมการที่ชัดเจน สอดคล้องกับอุบล วุฒิพรโสภณและคณะ (2560) การพัฒนานโยบายและศักยภาพของ องค์กรชุมชน ในการเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมพบว่ารัฐควรมีส่วนร่วมกับ องค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ในการกำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการเพื่อ พัฒนา งานและบุคลากรด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ รวมทั้งประสานให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องดำเนินการ องค์กรชุมชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยมีแผนการดำเนินงานด้านยกระดับคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน การสร้าง

เครือข่ายความร่วมมือในการเสริม สร้างสุขภาวะผู้สูงอายุการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือในการเสริมสร้างสุข ภาวะผู้สูงอายุขององค์กรชุมชน

3. รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานกระบวนการ/ ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายองค์ประกอบของเครือข่าย และร่างรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ผลจากการศึกษาเอกสารหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการ/ ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านที่ 1 ขอบข่ายการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุ ด้านที่ 2 องค์ประกอบของเครือข่าย และด้านที่ 3 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย มีรายละเอียดดังนี้ด้านที่ 1 ขอบข่ายการพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจ ประกอบด้วย 1) ด้านการผลิต 2) การจัดจำหน่าย 3) การบริหารจัดการ ด้านที่ 2 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและสมาชิกเครือข่าย 2) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 3) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล 4) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิก 5) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ด้านที่ 3 กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย 1)ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 2) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 3)ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง 4) ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย 5)ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 6) ขั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับภัทรวรรณ นิลแก้ว บวรวิษุ (2559) รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของสำนักงาน พื้นที่การศึกษา การศึกษาประถมศึกษา การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือสร้าง และพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่ายมี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 5 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย 2) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ(Empowerment) 4) คุณลักษณะที่ดี ของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย 5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการมี 7 ภารกิจ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2)การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ 3)การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา 4)การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา 5)การพัฒนากระบวนการนิเทศติดตาม 6) การพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษา 7) การพัฒนาระบบบริหารจัดการ การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1) ภาครัฐควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

2) ภาครัฐควรวางเครือข่าย/จัดตั้งกรรมการที่ชัดเจน และมีการสนับสนุนที่ต่อเนื่อง

3) ภาครัฐควรตั้งหน่วยงานที่ดูแลการทำธุรกิจของผู้สูงอายุโดยตรง เพราะยังไม่มีกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำธุรกิจอย่างเต็มส่วนมากแฝงอยู่ในกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มสตรี กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษา รูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการทำธุรกิจของผู้สูงอายุในพื้นที่อื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี